

РОЗДІЛ 2 ПСИХОЛОГІЯ

УДК 159.923.2

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.1.8>

Аршава Інна Олександрівна,

доктор психологічних наук, професор,
завідувачка кафедри загальної психології та патопсихології
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Салюк Марина Анатоліївна,

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри загальної психології та патопсихології
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

САМОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ІМПЛІЦИТНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ІНТЕЛЕКТ ЯК КОГНІТИВНІ ПРЕДИКТОРИ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ

SELF-EFFICACY AND IMPLICIT NOTIONS OF INTELLIGENCE AS COGNITIVE PREDICTORS OF A PERSON'S INNOVATIVE POTENTIAL

У статті проаналізовано поняття самоефективності, імпліцитних теорій інтелекту й особистості як важливі фактори розкриття інноваційного потенціалу особистості. Узагальнено, систематизовано та розширено теоретичні відомості про самоефективність, імпліцитні теорії, інноваційний потенціал особистості й особливості взаємозв'язку цих феноменів. Викладено результати емпіричного дослідження характеру взаємозв'язків особливостей імпліцитних уявлень людини про інтелект та особистість, самоефективності, мотивації досягнення, рис особистості з показниками її інноваційного потенціалу. Дослідження проведено із залученням емпіричної вибірки студентів, загальною кількістю 67 осіб, для операціоналізації теоретичних конструктів та емпіричної перевірки гіпотез застосовано шість психодіагностичних методик. Як математико-статистичні методи обробки результатів дослідження застосовано кореляційний (коефіцієнт кореляції r-Пірсона), кластерний (метод k-середніх) і регресійний (F-критерій Фішера) аналізи. Для прогнозування рівня інноваційного потенціалу особистості на основі імпліцитних уявлень індивіда про інтелект побудовано кореляційно-регресійну модель.

Установлено, що такі особистісні конструкти, як самоефективність та імпліцитні теорії стосовно інтелекту й особистості, можуть виступати як важливі когнітивні предиктори реалізації інноваційного потенціалу людини. Високий рівень самоефективності особистості та схильність до інкрементальних уявлень про інтелект та особистість позитивно корелюють із показниками інноваційного потенціалу особистості.

Ключові слова: інновативність особистості, інноваційний потенціал, імпліцитні теорії інтелекту, імпліцитні теорії особистості, самоефективність.

This article analyzes the concepts of self-efficacy, implicit theories of intelligence and personality as important factors in revealing the innovative potential of the individual. Theoretical information about self-efficacy, implicit theories, innovative potential of personality and features of interrelation of these phenomena are generalized, systematized and expanded. The results of an empirical study of the nature of the relationship between the features of implicit human ideas about intelligence and personality, self-efficacy, motivation to achieve, personality traits with indicators of its innovative potential. The study was conducted with the involvement of an empirical sample of students, a total of 67 people, for the operationalization of theoretical constructs and empirical testing of hypotheses used six psychodiagnostic techniques. Correlation (r-Pearson correlation coefficient), cluster (k-means method) and regression (Fisher's F-test) analyzes were used as mathematical and statistical methods of processing the research results. To predict the level of innovative potential of the individual on the basis of implicit ideas of the individual about intelligence, a correlation-regression model is built.

It has been found that a high level of person's self-efficacy and a tendency to incremental ideas about intellect can be considered as important predictors of human innovation potential. The high level of self-efficacy of the individual and the tendency to incremental ideas about intelligence and personality are positively correlated with indicators of human innovation potential.

Key words: personality innovation, innovation potential, implicit theories of intelligence, implicit theories of personality, self-efficacy.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку суспільства, що характеризується динамічними змінами на всіх рівнях, на особливу увагу з боку наукової спільноти заслуговує проблематика інноваційного потенціалу особистості й виокремлення психологічних характеристик особистості, що його детермінують. Серед цих характеристик не останнє місце відведено впевненості особистості у власних здібностях, навичках, знаннях і можливості їх ефективної реалізації в значущій сфері діяльності (самоефективність), а також сукупності стихійно сформованих уявлень особистості про сутність і природу інтелекту (імплицитні теорії інтелекту).

Дослідники зазначають, що в основі інноваційного потенціалу лежить здатність особистості генерувати нові ідеї, адаптуватися до певних змін, відмовлятися від застарілих способів діяльності. Інноваційний потенціал особистості характеризує здатність людини до конструктивного, нестереотипного мислення й поведінки в межах нової ситуації, до виявлення нових способів розв'язання проблем, усвідомлення й розвитку свого інноваційного досвіду [2,3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Передусім варто зазначити, що розкриття інноваційного потенціалу особистості залежить від її прагнень, умінь, навичок, а також здатності мобілізувати їх у значущій для неї сфері діяльності, інакше кажучи, від самоефективності. Відомий психолог А. Бандура зазначає [1], що на формування уявлень про самоефективність впливає самооцінка власних знань, умінь, здібностей і стратегій подолання стресу.

У свою чергу, сучасна американська дослідниця К. Двек підкреслює, що головну роль у формуванні цільових орієнтацій людини в тій чи іншій діяльності відіграє сукупність стихійно сформованих уявлень особистості про сутність і природу власного інтелекту (імплицитні теорії інтелекту) [4]. Люди, які є представниками стабільної імплицитної теорії, відчувають тривогу щодо власного інтелектуального «багажу», а тому будь-яка проблема розглядається ними як загроза власній самооцінці, що спонукає до уникнення труднощів. Цілі таких людей орієнтовані більше на продуктивність, демонстрацію компетентності й майстерності. Збільшення своїх зусиль іноді для виправлення певної помилки розглядається такими людьми як характеристика слабкості. Представники ж інкрементальної теорії розглядають свій інтелект як якість, яку постійно можна розвивати та доповнювати. Проблеми й нові завдання для таких особистостей – це можливість

дізнатися щось нове, навчитися чогось цікавого, відкритися новому досвіду. Такі люди орієнтовані більше на мету, вони постійно в пошуках шляхів для отримання нової інформації, постійно шукають альтернативні шляхи вирішення певної проблеми, швидше намагаються адаптуватися до чогось радикального, нового.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та емпіричне дослідження ролі самоефективності й суб'єктивних уявлень особистості про інтелект у реалізації її інноваційного потенціалу.

Концептуальною гіпотезою є припущення, що такі особистісні конструкти, як самоефективність та імплицитні теорії, можуть виступати як важливі когнітивні предиктори інноваційного потенціалу людини.

Емпіричні гіпотези:

1) чим вища схильність особи до інкрементальної імплицитної теорії інтелекту, тим вищим є рівень її інноваційного потенціалу;

2) чим вищим є показник самоефективності особистості, тим вищим є рівень її інноваційного потенціалу;

3) чим менш вираженим є нейротизм і більш вираженими відкритість новому досвіду й сумлінність, тим вищим є рівень інноваційного потенціалу особистості;

4) чим вищою є мотивація досягнення успіху та нижчою є мотивація уникнення невдач, тим вищим є рівень реалізації інноваційного потенціалу особистості, що виражається у високих показниках праксеологічного аспекту інноваційного потенціалу.

Вибірка дослідження: 67 осіб віком від 18 до 25 років (11 чоловіків і 56 жінок). Емпірична вибірка сформована методом рандомізованого вибору учасників.

Психодіагностичні методики: методика вивчення особливостей прояву інноваційного потенціалу особистості Ю.А. Власенко, В.К. Каліна; шкала самооцінки інновативних якостей особистості Н.М. Лебедева, А.Н. Татарко; опитувальник імплицитних теорій К. Двек; тест для визначення рівня самоефективності Дж. Маддукс, М. Шер; п'ятифакторний особистісний опитувальник Р. МакКрає та П. Коста; методика діагностики спрямованості особистості на досягнення успіху й уникнення невдач Т. Елерс.

Обробка результатів дослідження проведена за допомогою таких математико-статистичних методів, як кореляційний (коефіцієнт кореляції r-Пірсона), кластерний (метод k-середніх) і регресійний (F-критерій Фішера) аналізи. Для порівняння виділених нееквівалентних груп дослі-

джуваних застосовувався статистичний критерій t-Стьюдента для неспіввіднесених вимірів.

Виклад основного матеріалу. Першим етапом емпіричної обробки даних стало встановлення кореляційних зв'язків між показниками застосованих методик. Результати кореляційного аналізу між рівнем інновативності особистості, його складовими компонентами та рівнем схильності досліджуваних до певного типу імпліцитних теорій наведені в таблиці 1.

Виходячи з отриманих результатів, ми можемо зробити висновок, що загальний показник інноваційної особистості має статистично значущі позитивні кореляційні зв'язки з обома типами імпліцитних теорій – нарощуваного інтелекту ($r=0,255$, $p=0,037$) і збагачуваної особистості ($r=0,376$, $p=0,002$). Також статистично значущі позитивні кореляційні зв'язки встановлено між імпліцитною теорією нарощуваного інтелекту й таким компонентом інновативності, як орієнтація на майбутнє ($r=0,245$, $p=0,045$); між імпліцитною теорією збагачуваної особистості й креативністю ($r=0,263$, $p=0,032$), ризиком заради успіху ($r=0,299$, $p=0,014$), орієнтацією на майбутнє ($r=0,409$, $p=0,001$). Тобто,

чим вищим буде рівень схильності особистості до імпліцитної теорії нарощуваного інтелекту та імпліцитної теорії збагачуваної особистості, тим вищим буде рівень інновативності особистості; чим вищим буде рівень схильності особистості до імпліцитної теорії нарощуваного інтелекту, тим вищою буде орієнтація на майбутнє; чим вищою буде рівень схильності особистості до імпліцитної теорії збагачуваної особистості, тим вищими будуть рівень креативності, ризику заради успіху та орієнтації на майбутнє.

Також у ході дослідження ми з'ясували, чи існують кореляційні зв'язки між рівнем самоефективності особистості в певних сферах, зокрема у сфері діяльності й сфері спілкування, і показником інноваційного потенціалу (таблиця 2).

Виходячи з отриманих результатів, можемо зробити висновок, що в результаті встановлення кореляційних зв'язків між показниками інноваційного потенціалу особистості, а також його складовими компонентами та рівнем самоефективності особистості у сфері предметної діяльності й міжособистісного спілкування статистично значущих кореляційних зв'язків не встановлено.

Таблиця 1

Кореляційні зв'язки між показниками інновативності особистості й рівнем схильності досліджуваних до певного типу імпліцитних теорій

Показники за методикою К. Двек	Показники за шкалою інновативних якостей особистості Н.М. Лебедєва, А.Н. Татарко			
	Загальний показник інновативності	Креативність	Ризик заради успіху	Орієнтація на майбутнє
Імпліцитна теорія нарощуваного інтелекту	0,255*	0,170	0,140	0,245*
Імпліцитна теорія збагачуваної особистості	0,376**	0,263*	0,299*	0,409**

*Примітка: * – статистично значуща кореляція на рівні $p < 0,05$;
** – статистично значуща кореляція на рівні $p < 0,01$.*

Таблиця 2

Характер кореляційних зв'язків між показниками інноваційного потенціалу особистості й рівнем самоефективності особистості у сфері предметної діяльності та міжособистісного спілкування

Показники за методикою визначення рівня самоефективності Дж. Маддукса, М. Шера	Показники за Методикою вивчення особливостей прояву інноваційного потенціалу особистості Ю.А. Власенко, В.К. Каліна			
	Загальний показник інноваційного потенціалу особистості	Гносеологічний компонент	Аксіологічний компонент	Праксеологічний компонент
Самоефективність особистості у сфері предметної діяльності	0,149	0,065	0,225	0,156
Самоефективність особистості у сфері міжособистісного спілкування	0,080	0,002	0,138	0,054

Звернемося до результатів встановлення кореляційних зв'язків між показником інновативності, а також його складовими компонентами та рисами особистості (таблиця 3).

Виходячи з отриманих результатів, можемо зазначити, що такі риси особистості, як екстраверсія ($r=0,458$, $p=0,000$), доброзичливість ($r=0,350$, $p=0,004$), сумлінність ($r=0,397$, $p=0,001$) і відкритість новому досвіду ($r=0,371$, $p=0,002$), мають позитивний статистично значущий кореляційний зв'язок із загальним показником інновативності особистості. Натомість така риса особистості, як нейротизм ($r=-0,335$, $p=0,006$), має негативний кореляційний зв'язок із рівнем інновативності особистості.

Окрім встановлених кореляційних зв'язків між рисами особистості та загальним показником інновативності, також визначено таке:

– екстраверсія має позитивний кореляційний зв'язок зі всіма компонентами інновативності особистості, а саме: креативністю ($r=0,282$, $p=0,021$), ризиком заради успіху ($r=0,479$, $p=0,000$) та орієнтацією на майбутнє ($r=0,283$, $p=0,020$);

– доброзичливість має позитивні кореляційні зв'язки з такими компонентами інновативності особистості, як ризик заради успіху ($r=0,384$, $p=0,001$) та орієнтація на майбутнє ($r=0,271$, $p=0,027$);

– сумлінність позитивно корелює зі всіма компонентами інновативності особистості: креативністю ($r=0,308$, $p=0,011$), ризиком заради успіху ($r=0,285$, $p=0,019$) та орієнтацією на майбутнє ($r=0,424$, $p=0,000$);

– нейротизм має негативний кореляційний зв'язок із ризиком заради успіху ($r=-0,249$, $p=0,042$) та орієнтацією на майбутнє ($r=-0,320$, $p=0,008$);

– відкритість новому досвіду має позитивні кореляційні зв'язки з такими компонентами інновативності, як креативність ($r=0,397$, $p=0,001$) і ризик заради успіху ($r=0,316$, $p=0,009$).

Отже, можна відмітити, що, чим більш вираженими будуть такі риси особистості, як екстраверсія, доброзичливість, сумлінність і відкритість новому досвіду, тим вищим буде рівень інновативності особистості, що проявляється в таких компонентах, як креативність, ризик заради успіху й орієнтація на майбутнє. Також варто зазначити, що, чим більш вираженою буде така риса особистості, як нейротизм, тим нижчим буде показник рівня інновативності, а також таких його компонентів як ризик заради успіху та орієнтація на майбутнє.

Звернемося до встановлення кореляційних зв'язків між показником інновативності, а також його складовими компонентами та мотивацією до досягнення успіху й уникнення невдач (таблиці 4–5).

Установлено, що мотивація досягнення успіху має статистично значущий позитивний кореляційний зв'язок із загальним показником інновативності ($r=0,364$, $p=0,002$) та його складовими компонентами: креативністю ($r=0,420$, $p=0,000$), ризиком заради успіху ($r=0,277$, $p=0,023$).

Натомість мотивація уникнення невдач має негативний статистично значущий кореляційний зв'язок із загальним показником інновативності ($r=-0,289$, $p=0,018$), а також таким його складовим компонентом, як ризик заради успіху ($r=-0,311$, $p=0,010$).

Отже, можна відмітити, що, чим більшою буде мотивація досягнення успіху та нижчою мотивація уникнення невдач, тим вищим буде рівень інновативності особистості й таких його складових компонентів, як креативність і ризик заради успіху.

За даними кореляційного аналізу (таблиця 5), мотивація досягнення успіху має також статистично значущі позитивні кореляційні зв'язки із такими компонентами інноваційного потенціалу, як аксеологічний ($r=0,290$, $p=0,017$) та праксеологічний ($r=0,247$, $p=0,044$).

Таблиця 3

Характер кореляційних зв'язків між показниками інновативності особистості й рисами особистості

Показники за методикою Р. МакКрас та П. Коста	Показники за шкалою інновативних якостей особистості Н.М. Лебедєва, А.Н. Татарко			
	Загальний показник інновативності	Креативність	Ризик заради успіху	Орієнтація на майбутнє
Екстраверсія	0,458**	0,282*	0,479**	0,283*
Доброзичливість	0,350**	0,182	0,384**	0,271*
Сумлінність	0,397**	0,308*	0,285*	0,424**
Нейротизм	-0,335**	-0,209	-0,249*	-0,320**
Відкритість новому досвіду	0,371**	0,397**	0,316**	0,167

Примітка: * – статистично значуща кореляція на рівні $p < 0,05$;
** – статистично значуща кореляція на рівні $p < 0,01$.

Таблиця 4

Характер кореляційних зв'язків між показниками інновативності особистості та мотивацією досягнення успіху й уникнення невдач

Показники за методикою Т. Елерса	Показники за шкалою інновативних якостей особистості Н.М. Лебедєва, А.Н. Татарко			
	Загальний показник інновативності	Креативність	Ризик заради успіху	Орієнтація на майбутнє
Мотивація досягнення успіху	0,364**	0,420**	0,277*	0,237
Мотивація уникнення невдач	-0,289*	-0,209	-0,311*	-0,089

*Примітка: * – статистично значуща кореляція на рівні $p < 0,05$;
** – статистично значуща кореляція на рівні $p < 0,01$.*

Таблиця 5

Кореляційні зв'язки між показниками гнесеологічного, аксіологічного, праксеологічного компонентів інноваційного потенціалу особистості та мотивацією досягнення успіху й уникнення невдач

Показники за методикою Т. Елерса	Показники за шкалою інноваційного потенціалу особистості Ю.А. Власенко, В.К. Каліна			
	загальний показник інноваційного потенціалу	гнесеологічний компонент	аксеологічний компонент	праксеологічний компонент
Мотивація досягнення успіху	0,125	-0,094	0,290*	0,247*
Мотивація уникнення невдач	-0,032	-0,039	-0,032	-0,060

*Примітка: * – статистично значуща кореляція на рівні $p \leq 0,05$.*

Для більш детального аналізу отриманих емпіричних даних ми застосували процедуру кластерного аналізу з метою формування нееквівалентних груп досліджуваних (метод К-середніх). Метою застосування процедури кластерного аналізу було з'ясування можливості розділити досліджуваних на групи залежно від вираженості показників самоефективності, імпліцитних уявлень про інтелект та особистість, особистісних факторів, мотивації досягнення.

Отже, критеріями формування нееквівалентних груп досліджуваних були показники за шкалами таких методик: тест для визначення рівня самоефективності Дж. Маддукс, М. Шер; опитувальник імпліцитних теорій К. Двек; п'ятифакторний особистісний опитувальник Р. МакКрає та П. Коста; методика діагностики спрямованості особистості на досягнення успіху й уникнення невдач Т. Елерс. За результатами кластерного аналізу досліджувані розділені на дві групи, у першу групу потрапили 27 осіб (24 жіночої та 3 чоловічої статі), у другу – 40 осіб (32 жіночої та 8 чоловічої статі).

Для порівняння показників представників виділених кластерів за змінними отримані ними бали переведені в нормалізовану шкалу (стандартні z-оцінки). Виокремлені групи досліджу-

ваних мають статистично значущі розбіжності за діагностованими шкалами, що наочно демонструє рисунок 1.

Для досліджуваних першого кластеру характерні високі показники за шкалами самоефективності у сфері поведінки, екстраверсія, сумлінність і відкритість новому досвіду. Представники другого кластеру мають високий рівень нейротизму та мотивації уникнення невдач. Результати порівняння виділених кластерів за змінними кластеризації наведені в таблиці 6.

Статистичної значущості (при $p < 0,01$) досягають розбіжності між кластерами за показниками самоефективності, імпліцитних уявлень про особистість, особистісних факторів, мотивації досягнення успіху й уникнення невдач. Представники першого кластеру демонструють вищі показники екстраверсії, доброзичливості, сумлінності, відкритості новому досвіду, мотивації досягнення успіху, самоефективності у сфері предметної діяльності й міжособистісного спілкування, більш високий рівень додержання теорії «збагачуваної» особистості. Натомість у представників другого кластеру привалюють нейротизм, мотивація уникнення невдач і низькі показники схильності до уявлень про «збагачувану» особистість (тобто вони додержуються теорії стабільності).

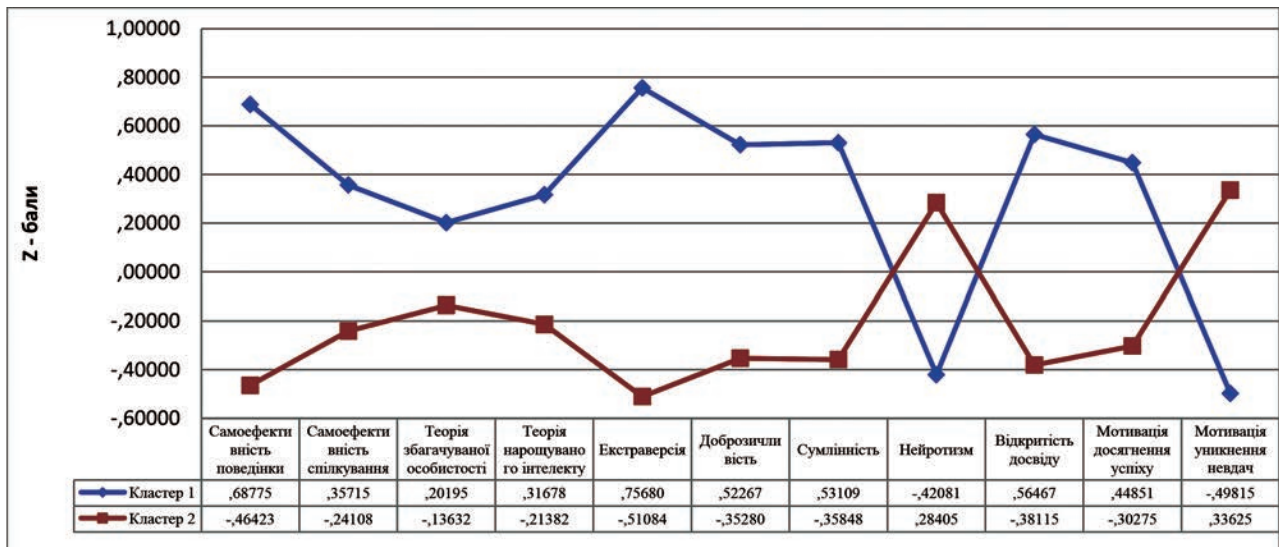

Рис. 1. Розбіжності між виділеними кластерами досліджуваних за проявами самоефективності, імпліцитних теорій, особистісних і мотиваційних факторів

Для порівняння виділених кластерів за параметрами інноваційного потенціалу та його компонентів ми застосували статистичний критерій t-Стюдента для незалежних вибірок. Результати наведені в таблиці 7.

Як можна бачити з таблиці 7, досліджувані, що потрапили до першого кластеру, у середньому демонструють більш виражені показники інновативності. Усі розбіжності за шкалами інновативних якостей особистості методики Н.М. Лебедева, А.Н. Татарко досягають статистичної значущості

при $p < 0,01$. Показники за шкалою інноваційного потенціалу особистості Ю.А. Власенко, В.К. Каліна в різних груп досліджуваних також мають розбіжності, проте статистичної значущості досягає лише різниця у виявленні акселогічного аспекту інноваційного потенціалу ($p < 0,05$).

Отримані дані дають можливість охарактеризувати особистість, яка має високі показники інноваційного потенціалу, описуючи особливості її когнітивного, мотиваційного компонентів

Таблиця 6

Розбіжності в показниках самоефективності, імпліцитних уявлень про інтелект та особистість, особистісних факторів, мотивації досягнення серед представників кластеру № 1 і кластеру № 2

Шкали за методиками	Середні значення		t-Стюдента	p
	кластер 1 (n=27)	кластер 2 (n=40)		
Екстраверсія	57,5	45,5	6,480**	0,000
Доброзичливість	60,7	52,4	3,869**	0,000
Сумлінність	57,6	50,3	3,946**	0,000
Нейротизм	48,5	56,6	-2,996**	0,004
Відкритість новому досвіду	64,8	57,5	4,263**	0,000
Мотивація досягнення успіху	18,2	15,2	3,224**	0,002
Мотивація уникнення невдач	15,6	19,3	-3,649**	0,001
Самоефективність особистості у сфері предметної діяльності	34,2	18,5	5,583**	0,000
Самоефективність особистості у сфері міжособистісного спілкування	11,2	9,6	2,495**	0,015
Імпліцитна теорія нарощуваного інтелекту	1,6	0,4	1,367	0,176
Імпліцитна теорія збагачуваної особистості	0,3	-1,3	2,191**	0,032

Примітка: ** – статистично значущі розбіжності при $p < 0,01$.

Розбіжності в показниках інноваційного потенціалу серед представників кластеру № 1 і кластеру № 2

Шкали за методиками діагностики інноваційного потенціалу	Середні значення		t-Стюдента	p
	кластер 1 (n=27)	кластер 2 (n=40)		
Загальний показник інноваційного потенціалу	115,6667	112,6750	0,95	0,355
Гносеологічний аспект інноваційного потенціалу	40,1111	40,4750	-0,23	0,820
Аксеологічний аспект інноваційного потенціалу	39,1852	35,9250	2,07*	0,042
Праксеологічний аспект інноваційного потенціалу	36,3704	36,2750	0,07	0,942
Загальний показник інновативності	3,72	3,20	4,27**	0,000
Креативність	4,06	3,55	3,24**	0,002
Ризик заради успіху	3,37	2,80	3,28**	0,002
Орієнтація на майбутнє	3,72	3,26	3,29**	0,002
<i>Примітка: ** – статистично значущі розбіжності при p<0,01; * – статистично значущі розбіжності при p<0,05.</i>				

та особистісних рис. Згідно з нашими результатами, людина з вираженим рівнем інновативності характеризується високими показниками самоефективності, інкрементальними імпліцитними уявленнями про інтелект та особистість (когнітивний компонент), більш вираженою мотивацією досягнення успіху (мотиваційний компонент) та екстравертованістю, відкритістю новому досвіду, доброзичливістю й сумлінністю (особистісні фактори інноваційного потенціалу). Така людина буде впевнена, що має підстави очікувати позитивні результати власної діяльності та братиме на себе відповідальність за наслідки своєї поведінкової й ментальної активності. Ці результати цілком відповідають поглядам К. Двек, що прибічники стабільних імпліцитних теорій відчують тривогу щодо того, настільки великим є їхній інтелектуальний «багаж», тому перед собою вони ставлять прості цілі, а будь-які труднощі можуть принести загрозу для їхньої самооцінки, тому вони їх уникають. Водночас люди, що дотримуються інкрементальної імпліцитної теорії, тобто теорії «нарощування», сприймають складні завдання як можливість розвитку, прагнуть удосконалити власну компетентність [4].

Результати проведеного аналізу дають змогу вважати доцільним застосування процедури лінійного регресійного аналізу для прогнозування показників інноваційного потенціалу особистості на основі показників прийняття інкрементальних імпліцитних теорій інтелекту й особистості, самоефективності.

Отже, при проведенні множинного регресійного аналізу незалежними змінними (предикторами) обрано показники самоефективності особистості у сфері предметної діяльності,

самоефективності у сфері міжособистісного спілкування, імпліцитної теорії нарощуваного інтелекту, імпліцитної теорії збагачуваної особистості. Залежною змінною був інтегральний показник інноваційного потенціалу за методикою Ю.А. Власенко, В.К. Каліна.

За результатами статистичної обробки побудовано однофакторну кореляційно-регресійну модель інноваційного потенціалу особистості:

$$IP = 112,55 + 0,4 * \text{Імпліцитна теорія нарощуваного інтелекту.}$$

Результати регресійної статистики наведено в таблиці 8, загальна характеристика побудованої кореляційно-регресійної моделі представлена в таблиці 9.

Таблиця 8

Регресійна статистика для однофакторної моделі інноваційного потенціалу особистості

Показники	Розраховане значення
Множинний R	0,396
R-квадрат	0,157
Нормований R-квадрат	0,144
Стандартна похибка	11,738

Таблиця 9

Характеристика кореляційно-регресійних зв'язків між показником схильності до імпліцитних теорій нарощуваного інтелекту й результативним показником інноваційного потенціалу особистості

Показники	Коефіцієнти регресії	t-критерій Стюдента	P-значення
Імпліцитна теорія нарощуваного інтелекту	0,396	3,48	0,001

Величина коефіцієнта множинної кореляції для побудованої моделі дорівнює 0,396, стандартний коефіцієнт регресії відображає ступінь впливу предиктора: для змінної «імпліцитна теорія нарощуваного інтелекту» $r=0,396$. Розрахована регресійна модель є значущою за критерієм F-Фішера ($F=12,113$, $p=0,001$).

Висновки. Отже, за результатами множинного лінійного регресійного аналізу ми отримали формулу прогнозування інноваційного потенціалу особистості на основі її схильності до імпліцит-

них теорій нарощуваного інтелекту. За результатами проведення емпіричного дослідження встановлено, що такі особистісні конструкти, як самоефективність та імпліцитні теорії, можуть виступати як важливі когнітивні предиктори інноваційного потенціалу людини. Важливим напрямом подальшого розвитку цієї проблеми є розробка систем тренінгових занять щодо розвитку інноваційного потенціалу особистості шляхом впливу на показники самоефективності й імпліцитні уявлення людини.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бандура А. Теория социального научения. Санкт-Петербург : Евразия, 2000. 320 с.
2. Белан М.А. Смысловое наполнение инновационного потенциала личности. *Психология в экономике и управлении*. 2015. Т. 7. № 1. С. 36–42.
3. Власенко Ю.А. Психологічний аналіз інноваційного потенціалу особистості : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01 «Загальна психологія, історія психології». Одеса : ОНУ ім. Мечникова, 2003. 19 с.
4. Dweck C.S. *Mindset: The new psychology of success*. N.Y. : Random House, 2006. 137 p.
5. Dweck C.S. Can Personality Be Changed? The Role of Beliefs in Personality and Change. *Current directions in Psychological Science*. 2008. Vol. 17. № 62. P. 391–394.